

KURYER LITEWSKI

Za Najwyższym Dozwoleniem
IMPERATORA JMCJ CAŁEY ROSSYJ.

W WILNIE V. S. 12. KWIETNIA 1802. ROKU W SOBOTE

z Petersburga V. S. 28. Marca.

Irkutski Gubernator wojenny General in-fanteryi Leccano uwalnia się od służby. General Lieutenant Lebedew naznaczony wojennym Gubernatorem w Irkutsku, Szefem regimentu garnizonowego, i Inspektorem regimentów garnizonowych które tam się znajdują. Na Mieyscu jego komendantem w Orenburgu i Szefem garnizonowego regimentu będzie komendant Wierchnieuralski General Major Barłczow. Major Kasańczyc w służbę przyjęty do Achtyrskiego półku huzarów. Bywłszy w Rydze Cenzor Rot na własną prośbę uwalnia się od służby w randze Konsyliarza Kolleskiego.

z Wiednia 8. Kwietnia.

Graf Kevenhuller naznaczony Posłem Cesarzkim u S. Stolicy; odebrał rozkaz pośpieszyć do Rzymu; jego poprzednik Ghislieri ma być użytym do rządzenia Istrią i Dalmacją. — Listy z Semlina potwierdziły wiadomość o przymierzu Palswana Oglou z Balzami Trawnik i Janiny, którzy gotują się iść na pomoc jemu każdy z 8. tys. żołnierza, jeśli potrzebować będzie. Cesarz Jnc zważając, iż wkrótce na granicach Węgierskich utworzy się teatr wojny krwawey, wojska nad kordonem wzmoćnić zalecił. Syn zabitego Balzy w Belgradzie, czeka pod Nisą przybycia nowego Balzy, chcąc szczerze pomagać przeciw buntownikom; ci tym czasem Serwianów uciskają. Turcy z Semendry i Orsowy przewożą amunicyę i działą na brzeg lewy Dunaju dla zbliżającej się armii Sultana. — Odebraliśmy dokładne opisanie dzisiejszey sytuacji Domu Burbońskiego. Ludwik 18. mieszka w Warszawie, ma pensyi roczney 200. t. rubli od s. p. PAWŁA I. 100. tys. piastrow z Hiszpanii; 60. tys. liwrów z dóbr darowaanych. Graf d' Artois mieszka w Holyrood pod Edimburgem; bierze od Anglii corok 360. tys. liwrów. Zona jego w Clagenfurth jest utrzymywana kosztem Dworu Wiedeńskiego. Xiężna d' Angouleme w Warszawie odbiera procent od summ jej zapisanych przez Arcy Xiężnę Krysztynę. Nadto bracia Ludwika 16. mają dobra w byłzey Polfcze po babce Królowey Maryi z Leszczyńskich; w Saxonii po matce Jozefinie córce Augusta 3. Xiąże Condé w Londynie ma od Anglii corok 100. tys. liwrów; z Rosyi jako Wielki Przeor Maltański 90. tys. rubli. Syn Xiąże Bourbon 80. tys. liwrów z Anglii, wnuk Xiąże d' Enghien 60. tys. Wdowa Xiężna d' Orleans odbiera w Hiszpanii od Francuzów 100. tys. liwrów corok; tamże 50. tys. małzonka X. Bourbon. Córka X. de Condé jest w zakonie la Trappé. Stan 3. synów pozostałych X. d' Orleans, Egalité, nie wiadomy; jako też dwóch synów Giuffa d' Artois, Xiążąt Angouleme i Bery.

z Londynu 2. Kwietnia.

Dnia wczorajszego Margrabia Cornwallis z Calais przybył do Dover; od ludu z radością przyjęty tu pośpieszył, i długą miał rozmowę z Addingtonem i Lordem Hawkesbury;

Whitworth nie wyjedzie do Paryża przed ratyfikacją traktatu. Słychać że summa 2. mill. FS. od nas pretendowana za utrzymywanie Francuzkich jeńców, znacznie się zmniejszy; ponieważ musimy zapłacić za żywność i oporządzenie żołnierza zprzymierzonego, który za nasze subsidia wojując dostał się w niewolę nieprzyjacielowi, a na zamianę jego Pitt zezwolić nie chciał przeciwko wszelkiej słuszności z powzięciem pogorszeniem. — Wkrótce na rzecz skąrbową pożyczamy 28. mill. FS. umowę zrobiono z 23. bankierami; warunki jeszcze Parlamentowi pokazane nie były. Podaną izbę niższey propozycją, ażeby dochód Xęstwa Cornwalli zupełne był liczony na rzecz Xiążęcia Wallii od r. 21. życia jego, Addington odzucit większością głosów 160. przeciw 103, jako przeciwną interesom Króla Jmci. — General Hutchinson nie rychło tu spodziewany; ma długo zabawić w Sy-cylii dla poratowania zdrowia. — Ministrom Francuzkim, Józefowi Buonaparte i Otto Król Jmć kosztowne tabakiery ofiarował. — Na flocie naszymy ma być wkrótce awans wielki; Monarcha nadgrodzić chce Officerom; którzy z honorem Oyczyźnie służyli. Xiężna Wallii daie festyn Officerom wszystkim armii lądowej, którzy kampanią odprawili na wschodzie. — Z Indyi wschodniej dawno raportów nie mamy; dziś mówią że Półkownik Agnew jednego z naczelników Polygars zwyciężył. — Z Constantinopola wiadomość przyszła, iż Beiwie nie ufając podobno naszymy opiece, ani też obietnicom Tureckim, uciekli do wyższego Egiptu; zamyslaią wskrzesić dawne Mammelukow panowanie; W elki Wezyr każe ich łapać. Haki Balza Adriańskiego poraził niektóre gromady rozbojników najeżdżających Romelią.

Traktat w Amiens podpisano d. 25. na oryginalnie Francuzkim; trzeba było przetłumaczyć na język Angielski; rzecz się przewlekła do d. 27. ztąd w datach różnica. — Papiery 3. procentowe podniosły się do 73. — Officerowie nasi wierzyć nie chcą, ażeby wojna w S. Domingo prędki wzięła koniec. Toussaint opuściwszy miasta i brzegi, cofnąć się może do mieysc górzystych; i się w jedno zgromadzić; Leclerc osłabiony przez zwycięztwa, zalogi, trudność mieć będzie w prowadzeniu żywności, i dostaniu posiłków z Europy; za których przyświeciem, jak wyznają ciż Officerowie upadek Murzynów nie uchronny; ruina całej osady konieczna. — D. 2 Lutego Szefowie narodów dzikich, Miamis, Pottowotama, Weas przybywszy do stolicy RPtey Amerykańskiej Washington mieli audyencyą u Prezydenta Jefferson; jeden imieniem wszystkich miał mowę, i Oycem narodów swoich pozdrowił; przypomniał traktat przed 6. laty zawarty, którym obowiązczą się RPta rodakom jego dać proch, konie pieniądze, i inne towary, których część dotąd nie oddana, prosit o użyczenie narzędziw rolniczych etc. W odpowiedzi Jefferson Posłów nazywał dziećmi swoiemi; wmawiał iż lepszey pokóy niz wojna, plug niz oręż; przez Sekretarza zaś upewnił, iż wszystko co prosili dano im będzie; dał przestrożę względem skromnego używania wódek. Za co znowu Szef Little Turtle podziękował.

z Paryża 2. Kwietnia.

Częste u nas są rozmowy, jaką da nadgrode narod Jozefowi Buonaparte, który w Luneville z Austryą, w Morfontaine z Ameryką, w Paryżu z Oycem S w Mięsiu z Anglią pokój podpisał. — W liczbie nowych reprezentantów do zgromadzenia Prawodawczego wnidzie wielu wojskowych: Agnel, Aucray, Bardenet, Beguinet, Travaret, Dalmes, Dallemagne, Duranteau, Jacopin, Labure, Lefranc, Richepanse, Sauret, Terrafson, Valleteaux, Generałowie, albo brygad Szefowie. — W S. Cloud zaczęto pracować około mieszkania wygodnego dla Konsulów i Stanu Konsyliarzów. — Minister morski pisał do portów, żeby więcej armat do S. Domingo nie posyłano; te wystarczą które wraz po lądowaniu zdobyto na Murzynach; toż rozumieć trzeba o ręcznej broni, której bardzo wiele żołnierze Toussaint złożyli dobrowolnie. Generał Leplume 11. millionów liwrow, skarb osady, dla Republikantom; pieniądze będą potrzebne na poprawienie, co Christophe, Desalines, ettc. spaili i zniszczyli.

Biega pogłoska, że Adjutant Konsula, Lebrun do Palermo pojechał nakłaniając Monarchę, żeby sam w Sycylii panował, Tron zaś Neapolitański dał synowi; na co iuz się zgodziła Hiszpania — Józef Buonaparte ma posłować do Londynu. Pewności niema iak długo w Amiens zabawi; podobna jest wątpliwość względem Kongresu powszechnego. — Między innymi warunkami ukrytego dotąd Konkordatu ten ma być nie poslední, abysmy Francuzi zamiast Dekady, Niedzielę świętą podawnemu — Xiążę de Ligne w służbie Austriackiej Półkownik przybył nie dawno do Bruxelles, poznał na ulicy żołnierza, który iemu życie zachował w bitwie pod Hoheninden, dziękował publicznie, i obdarzył. — Korpus Mammeluków tu wkrótce spodziewany pod komendą Szefa brygady Raph, będzie ubrany, uzbrojony iak był w Egipcie. — Jeden z polityków naszych piękne uwagi napisał o wolności Murzyńskiej. Wątpić, powiada, nie mogę o chytrności i zdradzie sławnego Toussaint. Podniosł rokosz, iak chcąc narodowi oddać ofady; upadnie, i do zguby pociągnie wielu rycerskich mężów; wyspa ogniem spłonie. Ponieważ los chciał abysmy tu jeszcze widzieli co jest wojna domowa, niech przynajmniej doświadczenie będzie nauką, iak są niebezpieczne układy na samej wspartej teorii. Zapalony człówek, może przyjaciel ludzi, w Paryżu wyrzekł: *wolność Murzynom*: dwa słowa świat nowy zburzyły. *Są to ludzie nam podobni*: prawda; lecz Afrykanin dziki, nieoświecony, praw nie znający wędziła, za zmyslnością idący ślepo, nie może być rządzony iak pelerowny Europejczyk, wielkiego na to przygotowania potrzeba. Wolność Murzynów okrzykniono w Paryżu; a na wyspach Antylskich nas mordowano. Ogłaszać wolność przed czasem toż samo iest co mówić do gminu: *Zemsta! cierpieliście ucisk od białych tak długo, oddajcie gorsze za złe*. Nie polegamy więc niebacznie na zdaniach w teorii bardzo pięknych; w doświadczeniu trudnych; czas uczy wszystkiego, czas wszystko doskonali; niech Europejczyk przypomni wiek 10, 11, 12, 13. ettc. z dzisiejszém Europy oświeceniem porówna i zawstydzi się że rozumiał, iż Murzyni cnotliwemi, ludzkimi stać się mogli bez poprzedzającej nauki i poloru.

Józef Buonaparte przybył do naszej stolicy; opuścili miasto Amiens Posłowie: Angielski i Hiszpański; nie wiadomo czyli, i jak prędko tam powrócą — Wątpić nie trzeba, iż na rzece Escaut żegluga będzie otworzona; Prefekt Departamentu Nethes, Herbouville pisał do Maira miasta Anvers zbiłając pogłoskę między Belgami rozrzuconą, iż Escaut na wieki zamknięta zostanie; karząc zaś ławowierność obywatelów obowiązanie, żeby swoim nakładem malarzowi Vaubrée odmalować kazali obraz allegoryczny; który potomnym wiekom przypominać będzie otwarcie żeglugi narodowi pożytecznej, traktat chwalebny dla Francuzów, i wdzięczność sprawiedli-

wie należną temu który nas pokojem obdarzył. — Nie wierzymy teraz artykułom tajemnym, jakie być miały podpisane w Amiens; pierwszy Konsul odpowiadając Prezydentowi Senatowi La-ropede na honor zaręczył, iż niema żadnego. Jesli tak jest, długie zostają negocjacje względem handlu, i nadgrody Rzeskim Xiążętom. — Generał Murat przybył z Mediolanu. — Obywatelka Garnerin równie śmiała, jak iey małżonek Fizyk, dnia zawczorayszego podróż powietrzną sama szczęśliwie odprawiła. — W tutejszym Kościele Katedralnym odprawimy wkrótce na bożeństwo uroczyste z okoliczności przywróconego pokoju; Kardynał Caprara śpiewać będzie *Te Deum*, i wraz publiczny wiąz odprawi. — Astronom Lalande 10. tys. liwrow darował Institutum narodowemu, od których procent corocznie isć powinien na nadgodę dla tego co pożyteczny wynalazek uczyni w Astronomii.

Miasto Cadix nie straciło przez choroby zaraźliwe nad 15 tysięcy ludności; Medina Sidonia daleko więcej w miarę swojej wielkości. Pierwszego Gubernator niedawno umarł, zjadłszy potrawę, która długo zimna stała w naczyniu miedzianém. Do tegoż portu przyprowadzono Don Urquijo bywszego w Hiszpanii Ministra; siadł na okręt, i ma być odesłany na wygnanie do wysp Filipińskich. Niedaleko Cadix morscy różbojnicy okręt Szwedzki zratowali, ludzi wyrzneli, dwóch tylko do masztu przywiązanych w życiu zostawiwszy, pobitych ciała wrzucili w wodę; wysłano w pogoń fregatę. — Generał Richepanse 6. tys. żołnierza nowego prowadzi do Indyi zachodniej; on zapewne Generał Kapitanem będzie Guadalupy na miejscu Admirala Lacroise nie miłego Murzynom; iuz wojsko iest na statkach przewozowych w porcie Brestenskim, które popłyną przy straży dwóch fregat. — Konkordat wkrótce ma być ogłoszony; iuz wyznaczeni są nowi Biskupi; wybor Konsula padł w połowie na dawniejsze w drugiej na Konstytucyine duchowieństwo — W Departamencie Jura umarł starzec lat 118. mający; narodził się r. 1784, do zgonu pracował około roli, nazywał się Juhan; zawsze był wesoły, zdrow, i czerstwy. Sąsiadem jego był Jacob narodzony r. 1669. zmarły w rewolucyi, który Konstytucyinemu zgromadzeniu prośbę podawał i względny prawodawców otrzymał. — Tronchet został Przydentem Senat; Dupuy co traktat przyniosł z Amiens, Konsyliarzem Stanu; kolledzy jego odrzucili projekt podany przez Ministra skarbowego Marbois, który radził wrócić emigrantom z rejestru wymazanym część pewną dóbr skonfiskowanych. — Na naprawę dróg w cafey Francyi Konsul przeznaczył sumę 28. mill. liwrow. — Uważaliśmy, że Senat w zgromadzeniu prawodawczém i Trybunacie nie pomieszcil żadnego z dawney Szlachty; Lameth, La Fayette, i wielu innych próżno się miescili na rejestrze Kandydatów.

Europa pokoju pragnie; są jednak politycy, którzy płaczą, że zgąsta wojny pochodnia, protokół duchem ostrzegając, że ugoda w Amiens podpisana będzie źródłem klęsk i wojen straszliwych. Według nich Francya granice nad miarę rozszerzyła; góry, rzeki, morza, błota; Alpy, Pirenei, Renu, Hollandya, nie słowem Europy nie zastania; Hiszpania, Włochy, Helwetowie z Batawami pod jarzmo poszli; twierdza na prawym brzegu Renu zburzona, na lewym Konsul trzyma pod bronią 80. tys. żołnierza uciskać Niemców gotowego. Zastraszwszy tym sposobem Europę, ciż politycy każą samym Francuzom lękać się własney wielkości; narody nam wszystkie nie sprzyiają, wszystkie nie nawidzą, w przygodzie iuz nie znajdziemy przymerzeńców; rząd nam wolność zacznie wydierać. Nie podobało się że Konsul z Trybunatu i prawodawczego zgromadzenia oddalił opozycyą; tey gdzie nie maż, pewna tam nie wola; Buonaparte powinien był utrzymać opozycyą od narodu wzgardzoną; przyniem wydałaby się lepiej mądrość rządowa. Ciż politycy wiele prawią o malkontentach i rozruchach we Francyi domowych, o niezgodzie osob rządowych i złym wyborze

przepowiadając nie uchronne oświadczenia politycznego rozwiązanie; nie zapomnieli o przeszkodach tamujących powrót religii Katolickiej, o filozofii przeciwny dziełu wielkiemu. Łatwa odpowiedź na wszystko.

Przyszlśmy do potęgi wielkiej wytrzymując wojnę długą, zaciętą, i krwawą, która nieśmiertelną być miała, według myśli Windhama. Gdybyśmy przegrali, podział, rozszarpanie, imienia Francuzkiego zgaszenie czyliżby nie nastąpiło? Cóżby się z nami stało gdyby nieprzyjaciel wygrał decydujące bitwy, jakie były np. pod Marengo i Hohenlinden? czyliżbyśmy w takim razie pokój otrzymali u zwycięzców? kto nam przygania zdobycz orężem nabytą, niech pierwszy powstaie na wojnę bez przykładu zaciętą, niebezpieczeństwa w jakich był naród; niech dowiedzie żeśmy złe uczynili zwyciężając; bo któryż zwycięzca owoców pracy swojej kosztować nie chciał? Anglia czyliż przewagi na morzu nie zachowała dla siebie od wieku nabytej? nam nie przystoi panować na lądzie; pośrednikami być możemy; byliśmy przed rewolucją; nikt nam tej roli nie zayrzał; gdybyśmy ją w ostatnie lata grać umieli, nie upadliby zapewne zprzymierzenie nasi, ani byśmy nadgradzali dziś sobie za ich stratę zagarnieniem krajów Niemieckich. Rok trzeci Francya w domu odpoczywa; politycy za granicą nowem grozą zamieszaniem. Rząd u nas nie doznaie żadney przeszkody w czynnościach; religia będzie przywrócona; z krótkiej przewłoki niech się nie cieszy filozofia; są trudności; Konsul chce rozwiązać węzeł nie mieczem rozcinać. Oddalił opozycją, bo nierozumiał ażeby nam korzystać przyniesć mogła. Wzgardzona u narodu, składająca się z osob w rewolucyi niesławnych, przeciw sobie miała opinią narodu. Senat oddalił wszystkie; tak czyniło pozwala Konstytucya, do potrzeby stosowana. Francya długo widowiskiem była dla narodów; niektóre na nią patrzyły jak niegdyś Rzymianie na plac okropny, gdzie mordowali się szermierze. Podobno nie jeden z polityków żałuje tego widowiska które ulubił; niech więc żałuje; a oglądać raz drugi nie będzie. Francya posmiewiskiem dla rozrywki cudzey być już nie chce.

z Berne. 26. Marca.

Elekcyje zakończyły się u nas; obywatela przykładną jednomyślnością zachowali; wiele mów pięknych powiedziano dowodząc potrzebę przyjęcia nowej konstytucyi, którą czas i okoliczności zapewne poprawią i wydoskonalą. Inaczej dzieie się po innych Cantonach; wiadomości ztamtąd niepomyślne, w Zurich liczba przeciwników nowej ustawy jest nieskończenie większa niżeli iey obrońców. Łatwo zgadnąć na czem się rzecz skończy, iesli część większa Cantonow ustawę odrzuci. Oto pierwszy Landaman Reding, albo drugą ieszcze nam konstytucyą napisze, albo pierwszą przez narzut przyjąć każe, jak zrobił rozwiązując zjazd narodowy. W powiecie Murat, mieście Motiers pożarem spłonęło domów 8; tegoż czasu w mieście naszym wiele ich kretą naznaczonych widzieliśmy; na żadnem iednak mieszkaniu dawniejszych rządców takiego znaku nie było. Generał Thurreau z Sion miał wyiechać do nas lub Verey; do Monthey posłał grenadyerów, gdzie mieszkańce uznawać nie chcą urzędników przezeń postanowionych. W Cantonach Zurich, Zug, i Unterwald wiejscy mieszkańce nie chcą iść na Seymiki brzydząc się nową konstytucyą; łatwo się domyślić że ta jest nie miła Francuzom; ponieważ Senator Dolder ich jawny przyjaciel dał głos przeciwko dziełu pierwszego Landammana.

z Munich 26. Marca.

Kładniemy edykt Elektorski, któregośmy treść dawniej wypisali; trudno w nim nie widzieć duch i podobieństwo pamiętnych praw Józefa 2. Przekonany iestem, powiada Elektor, że

oświecenie ludu główną iest zasadą trwałey narodów szczęśliwości. Nayzbawieńnijsze zamiary rządowe skutku nie biorą, iesli poddaństwo do poznania ich przysposobione nie iest przez naukę. Z tych względów postanowiliśmy naprzód usunąć przeszkody tamujące rozszerzenie oświecenia; pierwszym troskliwości oycowskiej celem będzie edukacya młodzi wszelkiego stanu. Naywiększą znajduiemy zawadę w dzisiejszey konstytucyi klasztorów, naybardziej żyjących z kwesty Zakonników. Zniac że wiek przyzwoistość odmianę w opinii o nich publiczney, staraia się utrzymać rozsiewaniem zabobonności i szkodliwych błędów; ażeby lud zbawienne myśli odrzucał, wszelkie odmiany do oświecenia iego dążące miał za podeyrzane, i rządowe przepisy niechętnie przyjmował. Utrzymywanie więc takich Zakonników próżne iest, ow zem szkodliwie; przywilej pozwolony kwestowania, wiadomom naybardziej uciążliwy. Chcemy urządzić szkoły wiejskie; na co trzeba znacznych dochodów; znajda się w zakonnych funduszach. Nie odkładając na czas dalszy spełnienia obowiązku włożonego na nas przez Opatrzność, za radą Ministrów, po długiey uwadze stanowimy:

1. Wszyscy Zakonnicy S. Franciszka z kwesty żyjący pod jakimkolwiek imieniem, w Państwach naszych tylko póty będą cierpieni, póki nie wymrą teraz po klasztorach znajdujące się osoby; liczba ich pomnożoną być nie może; ażeby zaś naymniey krajowi szkodliwa, rozkazuję cudzoziemcom wraz powracać do Ojczyzny; Laikowie, oprócz koniecznie potrzebnych do posługi kuchenney, ogrodowej, browarney, odesłani będą na usługi do Opactw w Palatynacie wyższym; który zechce na świat powrócić, otrzyma odzienie i 25. złotych ryńsk. klerycy i nowicyuszowie do domów odeyda; zdaturniejsi którzy zechcą być XX świeckimi, po egzaminie odbiorą ze skarbu pensye na zakończenie nauk. Wszystkie w Munich klasztory zamknąć; zakonników odesłać do innych. W Ingolstadsie mogą się mieścić w budynkach do Uniwersytetu należących. Przy każdym klasztorze pozostałym browar być powinien. Oprócz Bonifratrów nikomu nie wolno kwestować; i tym szczegulnie, póki nie damy funduszu przyzwoitego. Każdy Zakonnik S. Franciszka pozostały roczney pensyi mieć będzie 125. złotych ryńsk. Nie wolno im spowiadać i kazać tylko w swoich kościołach; w chorze modlitwy odprawować mogą, iesli zgromadzenie iest dosyć liczne.

2. Przełożeni dwa razy corok przysyłać będą regularnie regestr Zakonników zaświadczony przez urząd powiatowy; do którego należeć ma względ na ich postępek, naukę, kazania, o czem w pewne czasy ma donosić zwierzchności. Gdy liczba Zakonników zmniejszy się znacznie przez śmierć w którym klasztorze, pozosta i natychmiast przeydać do drugiego, co w podobnym iest stanie; budynki tym sposobem opuszczone póyda na fundusz szkolny albo inny użytek za naszym rozkazem; aż wszystkie zgromadzenia Zakonu S. Franciszka wygasną. Wszystkie klasztory męskie i Panieńskie w naszych Państwach wyższych, mające fundusz pewny, zgaszone być mają, wyjąwszy tylko S. Elżbiety, N. M. Panny; Ursulinki, i fundusz na panienci Angielskie; spłaciwszy zaś długi każdego, po odtrąceniu części dochodu na utrzymanie osob oddalonych, drugiey na Bernardynów i Kapucynów, resztę przeznaczamy na fundusz szkolny. Co ażeby przędzemy, ażeby Karmelicy dwóch Zakonów zebrani byli, w ieden, i mieszkali w Straubing wszyscy; wszyscy Augustyanie różnego imienia w Munich; toż samo czynić trzeba ile możności względem zgromadzeń Panieńskich. Długi klasztorom i od nich komukolwiek należne wraz spisane być mają, iakoteż pensye wyznaczone osobom, które za pozwoleniem duchowney zwierzchności powrócić zechcą do stanu cywilnego. Zbytkująca ruchomość, kapitały, budowle, i wszelkie dochody klasztorne wraz póyda na rzecz funduszu szkolnego; ich administracya i alienacya od naszego rozkazu powinna zależeć. Wszy

stkie Opactwa w wyższym Palatynacie wyjąwszy Waldsassen, będą rozwiązane koleją, a fundulże ich szkołom się dostaną; nowych Zakonników odtąd przyjmować nie powinny. Reichenbach, Endorf, a podług okoliczności kilka innych Opactw natychmiast będą zgaszone, Zakonnicy do innych rozeyść się mają. Zrobi się dokładny inwentarz summi, dóbr, i funduszów należących klasztorom które do pewnego czasu są zachowano, ażeby nic z nich zaginać nie mogło i w całości później szkołom się dostały. Opactwo Waldsassen połowę dochodów swoich na tenże fundusz od dziś dnia ma dawać.

Reszta później.

z Hagi 6. Kwietnia.

Na d. 20. spodziewana jest z Londynu do Paryża fraktatów ratyfikacya. Utrzymanie się pogłoska, że tajemnych nie robiono warunków, są jednak osobne umowy między Mócarstwami, jedna mianowicie która się zciąga do Włoch i Szwajcarów. Poseł lakson ma w Paryżu pracować nad odnowieniem związków handlowych między Francją i W. Brytanią. Spaan wyznaczony jest Posłem nazym do Wiednia. Za dni kilka póyda na morze dwie eskadry do Przygórką dobrej nadziei i Indyi wschodniej. Nie wiadomo jeszcze co Schimmelpennink wyiednał u Margrabi Cornwallis względem okrętów nam przez Anglią zabranych przed zawiązaniem krąiu od Francuzów; taż sama niepewność o wyisiciu woysk obcych z portu Flesingue. Rząd Angielski odebrał rapport o stanie terażniejszy osady Przygórką dobrej nadziei; mieszkańców białych jest tam 25. tys. 294. niewolników 35. t. 850. nie licząc Hottentotów, Caffrów etc. koni w osadzie 50. tys. bydła rogatego sztuk 235. tys: owiec million 490. t. wydate rola corocznie tysiąc lasztów pszenicy, wiele innego zboża, 2. tys. 900 czeftów wina.

Ktoby potrzebował Pólsesyi na zastaw, wcześci i do wiernych rąk, byleby był w konduicie i funduszu do odpowiedzi pewnym, dostanie majątności z krescencyą całym gospodarstwem z poddaniami 34. ciągłemi, z ich czynszami, powinnościami, z karczyną, młynem i walszem, w której majątności roczney intraty wedle urzędowego Inwentarza zł: Pol: 7142. w położeniu nad rzeką spławną Uzlą wpadającą do Wilii, i od samey niedaleko, od Miasta zaś Wilna mil 18. słowem majątność lubo teraz w summie stu dwuch tysięcach guro zł: Pol: właścicielowi owej przez urzędową tradycyą niezbronnie nawet od Dziedzica w długi podana, jednak Pólsesor Tradycyi oświadcza się wypuścić w Pólsesyą każdemu potrzebującemu byleby tantemu do odpowiedzi za summę tylko cz: zł. 2,600. a od reszty poczeka się procentu aż do końca Roku, z Ewikyą na wszelkich leżących i ruchomych majątkach w obu Guberniach Litewskiej i Mińskiej exystujących, z warunkiem, iesliby nadal niezyczył tey Pólsesyi; tedy i tę summę cz: zł: 2,600. dającą się teraz mocen będzie iak za obligiem odebrać z detrankatą tylko procentu od summy stu dwuch tysięcy guro zł: z Tradycyi wypadającej. Nadto iesliby chcił Pólsesor i Dziedzictwo od Dziedzica tey majątności nabyć, tedy reszty summy kapitalney Tradycyiny wedle umowy pó kredytować urecza się; dowiedzieć się o tym i ułożyć się każdy może w Wilnie z osobą mającą stancyą w Pałacu Oskierczyńskim pod Wileńską Bramą Numer 407.

Przedmowa do Dzieła w języku Francuzkim przez P. Berquin napisanego pod tytułem: Teatr Dziecinny w trzech tomikach; przetłómaczone to dzieło na Oyczysty język przez Syxtusa Antoniego Lewkowicza. Przyozdobione cytacyami Oyczystych Poetow i uwagami tłumacza powiękzone.

„ To dzieło ma dwoiaki przedmiot, zabawić „ dzieci i prowadzić ie drogą przyrodzenia do „ cnoty, nie wystawiając ie w oczach dzieci, „ tylko w kolorach nayprzyjemniejszych. Okaz „ zuią się tu im te tylko zdarzenia, których co „ dziełne mogą bydź świadkami na łonie ich fa „ mili; sentymenta, które staramy się tym sposo „ bem załzczepić w sercach dzieci, nie przewyż „ zają siły ich duszy, w prowadzając się oni na „ scenę z samemi sobą, z ich Rodzicami, z towa „ ryzkami zabaw swoich, z domowemi, które ich „ otaczają, ze zwierzętami, które są z poufalone „ z ich okiem.

„ Tłumaczają się tu oni mową prostą i otwartą, „ interesowani we wszystkich zdarzeniach dają „ się oni w prostocie serc powodować porusze „ niami ich dziecinnych pasyji. Znajdują oni „ karę w swych błędach, a nagrodę w warto „ ści i zasłudze dobrych postępów swoich. Wszy „ stko tu zmierza do tego, ażeby ich zachęcić „ do kochania dobra dla szczęśliwości ichże sa „ mych i gounikania złego, iako źródła poni „ zienia i odczy

„ Staranosię w ciągu tego dzieła rozsze „ rzyć rozmaitość przyjemną rzeczy we wszy „ kich sztukach. Nie masz w tym dziele żadney „ sztuki, ktoreyby skutku szczęśliwie działała „ tego na umysły dzieci nie postrzeżono, iakie „ go kolwiek one są wieku i pójęcia

„ Pierwszemi osobami w tych dramatach będą „ dzieci, ażeby ich przyzwycaić za wczasu do „ nabrania postawy, czyli obeyscia się przy „ zwoitego, wdzięku w ich gestach i postaci i „ dla wprawy z łatwoscią tłómaczenia się publicznie „ Nadto reprezentacya będzie mogła mieć miey „ sce przy uroczystosciach domowych czyli „ balach, która posłuży dzieciom za zabawkę „ Rodzice mając zawsze w każdej sztuce rolę „ do grania kosztować będą największą roskosz, „ dzieląc się zabawami niodey familii swoiey, „ a to będzie nowym węzłem, który ich połą „ czy na wzajem przez wdzięczność i przez ros „ kosz.

Dzieło to Pana. Berkina jest mianę za iedyne w Systemacie Edukacyi; w całym iego dziele, które jest zawarte w szesnastu tomikach, nayszczęśliwiey połączona jest przyjemność bawiąca dzieci z pożytkiem Jezell ten pierwiastkowy owóc pracy moiey będzie łaskawie od współziomków przyięty, z największym ukontentowaniem godziny zbywające od Lekcyi Akademickich i zabaw obowiązku mego, poświęcę na wytłómaczenie całego dzieła.

Prenumerata będzie przyjmowana w Wilnie w Drukarni Akademickiej i w Drukarni Piarskiej.

Drukować się będzie na papeirze wodnym, kleiowym i podcztowym drukiem czystym i czytelnym

Cena na papierze wodnym Exemp. ieden - - - - - Zł: 6. gr. 20.

Na kleiowym - - - - - Zł: 7. gr. 15

Na podcztowym - - - - - Zł: 9

Tłumacz ma nadzieję, że Przetóleni zgrómadzeńzakonnych, mających sobie powierzone szkoly po powinieci raczą zachęcić młodzież lub Rodziców do prenumeraty tego dzieła

Imiona Rodziców, albo dzieci, dla których będzie się prenumerowało, będą umieszczone na czele dzieła

Sąd Głi Litt zaięty w extra kadencyi sądzeniem sprawy kredytorów i pretensorów zeszl X Masalskiego B W z IW Pottockiem Podk Kor, gdy iuż w ostatnich tygodniach swego sądownictwa, nie znajduie więcej stron przychodzących; przeto że wraz pó świętach wielkońocnych r. tera. sprawę całą do namowy bez odwołki wezmie; i w przeciągu tym izby wszyscy wedle połączonych aktoratów papiery do kancelaryi złożyli; o tym przez publiczne gazety obwieszcza r 1802 aprila 2 d.